

Rahandusministri määruse „Finantsinspeksioonile esitatavate krediidiandja või -vahendaja ning välisriigi krediidiandja või -vahendaja filiaali aruannete vormid, koostamise meetoodika ja esitamise kord“ muutmise eelnõu seletuskiri

I. Sissejuhatus

1. Sisukokkuvõte

Rahandusministri 19. detsembri 2015. a määrus nr 50 „**Finantsinspeksioonile esitatavate krediidiandja või -vahendaja ning välisriigi krediidiandja või -vahendaja filiaali aruannete vormid, koostamise meetoodika ja esitamise kord**“ (edaspidi *määrus*) on kehtestatud krediidiandjate ja -vahendajate seaduse § 57 lõike 5 alusel. See sätestab Finantsinspeksioonile esitatavate krediidiandja ja krediidiandja vahendaja aruannete vormid, nõuded aruannete sisule, sealhulgas aruannetes kasutatavate kirjade sisule, ning aruannete koostamise meetoodika ja esitamise korra. Määruse eesmärk on tagada finantsinspeksioonile järelevalve teostamiseks vajalikud andmed.

Antud määruse eelnõuga (edaspidi *eelnõu*) kavandatakse muudatused, mis puudutavad määruse § 2 lõike 1 punkti 6 ja lõike 3 punkti 6, tulenevad määruse lisa 6 pealkirja muutmisest. Määruse paragrahvi 6 tekst loetakse lõikeks 1 ja paragrahvi täiendatakse lõikega 2. Viimati nimetatud sätte kohaselt kehtestatakse, et määruse 2020. aasta 1. aprillil jõustunud lisade 2 ja 6 redaktsioone kohaldatakse aruannete koostamisel ja esitamisel aruandeperioodide kohta, mis lõpevad 2020. aasta 30. juunil või hiljem. Määruse lisad 2 ja 6 kehtestatakse uues sõnastuses.

2. Eelnõu ettevalmistaja

Määruse eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud rahandusministeeriumi finantsturgude poliitika osakonna nõunik Paula Soontaga (611 3502, paula.soontaga@fin.ee). Eelnõu on valminud koostöös Finantsinspeksiooniga. Määruse eelnõu juriidilist kvaliteeti kontrollis rahandusministeeriumi õigusosakonna nõunik Marge Kaskpeit (611 3611, marge.kaskpeit@fin.ee).

3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud teiste menetluses olevate eelnõudega.

II. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Muudatused määruse § 2 lõike 1 punktis 6 ning lõike 3 punktis 6 tulenevad määruse lisa 6 pealkirja muutmisest.

Määruse lisa 2 punktis 3.1. „Kirje identifikaatorid“ ja punktis 4. „Kasumiaruande kirjed“ lisatakse tabelisse uus kirje 15. „Olulised käibevara allahindlused (-)“.

Krediidiandjatele ja -vahendajatele kehtestatud kasumiaruande skeem põhineb rahandusministri 12. detsembri 2017.a määruse nr 99 „Majandusaasta aruande taksonoomia ja selle alusel koostatavate raamatupidamise aastaaruande vormide kehtestamine“ lisa 1 toodud finantsteenuse osutaja kasumiaruande vormil, mida informatiivsuse huvides täiendatakse uue kirjega. Kasumiaruande skeemi lisatakse kirje 15. „Olulised käibevara allahindlused (-)“, millel näidatakse ebatõenäoliste nõuete, varude ja muude käibevarade väärtuse langusest tulenev allahindlus. Seni näidati allahindlus kasumiaruande kirje 12. „Mitmesugused tegevuskulud“ koosseisus. Muudatustest tulenevalt korrigeeritakse ka kasumiaruande kirje 12. „Mitmesugused tegevuskulud“ kirje sisu selgitust. Uus kirje näidatakse aruandluses identifikaatoriga 2017. Muudatused võimaldavad täpsemini analüüsida käibevara väärtuse languse mõju krediidiandja kasumile.

Määruse lisa 6 (edaspidi **lisa 6**) pealkirja muudetakse selliselt, et pealkiri kajastaks aruande valdkonna laiendamist. Uus pealkiri on „Loovutatud või maha kantud tarbijakrediidi nõuete aruanne“.

Lisa 6 punkti 2 „Aruande valdkond“ täiendatakse selliselt, et aruandes kajastatakse lisaks maha kantud nõuetele ka loovutatud nõuded. Riskipõhise järelevalve teostamisel on oluline pöörata tähelepanu laenuportfelli kvaliteedile ja laenude (sh viivislaenude) teistele isikutele loovutamise praktikale. Hetkel loovutatud laenulepinguid aruandluses ei kajastu ja puudub terviklik ülevaade sellest, millises mahus krediidiandjad nõudeid loovutavad. Seetõttu on vajalik laiendada aruande valdkonda selliselt, et see hõlmaks ka loovutatud nõudeid.

Lisa 6 punkti 3 „Aruande esitamine“ täiendatakse ja see sõnastatakse järgmiselt: „Ühe reana tuleb näidata nende krediidilepingute nõuete summa ja krediidilepingute arv, mille **majandustehingu, nõude makseraskuste tõttu loovutamise ja** krediidilepingu tüübi identifikaatorid langevad kokku.“ Täiendused on vajalikud, et täpsustada aruande koostamise juhendit.

Punkti 4 „Aruanderea struktuur“ lisatakse kaks uut näitajat „majandustehing“ ning „nõude loovutamine makseraskuste tõttu“.

Lisa 6 täiendatakse punktiga 4.1. ja see sõnastatakse järgmiselt:

„4.1. Majandustehing

Majandustehingu identifikaatorid:

1) bilansilise nõude loovutamine	1
2) maha kandmine	2
3) bilansivälise nõude loovutamine	3

Siin näidatakse aruandereal esitatud nõudega seotud majandustehingu sisu. Majandustehingute sisu määratletakse järgmiselt:

- Identifikaatorit 1 „Bilansilise nõude loovutamine“ kasutatakse juhul, kui loovutatud nõue kajastati vahetult enne teisele isikule loovutamist bilansis.
- Identifikaatorit 2 „Maha kandmine“ kasutatakse juhul, kui nõue kanti aruandeperioodil bilansist maha, kuid ei loovutatud.
- Identifikaatorit 3 „Bilansivälise nõude loovutamine“ kasutatakse, kui nõude bilansist maha kandmine ja nõude loovutamine toimusid samas aruandeperioodis või kui loovutati eelmistel aruandeperioodidel bilansist maha kantud nõue.“

Majandustehingu identifikaator on vajalik, et eristada aruandes kajastatud bilansilisi ja bilansiväliseid loovutatud nõudeid ning maha kantud nõudeid.

Lisa 6 täiendatakse punktiga 4.2. ja see sõnastatakse järgmiselt:

„4.2. Nõude loovutamine makseraskuste tõttu

Nõude makseraskuste tõttu loovutamise identifikaator:

loovutatud makseraskuste tõttu	1
--------------------------------	---

Siin näidatakse, kas aruandereal näidatud nõue loovutati tarbija makseraskuste tõttu või mitte. Nõude puhul, mida ei loovutatud tarbija makseraskuste tõttu või kui toimus ainult nõude bilansist maha kandmine, märgitakse identifikaatoriks 0 (null).“

Ühtlasi muudetakse lisa 6 alapunktide 4.1–4.3 numeratsioon vastavalt 4.3–4.5.

Punkti 4.3 (endine punkt 4.1) identifikaatorite loendile järgnevat esimest lauset täiendatakse ja see sõnastatakse järgmiselt: „Krediidilepingu tüübina näidatakse, millist tüüpi krediidilepingu alusel tarbijale antud krediit **loovutati ja/või** bilansist maha kanti.“ Muudatus on vajalik, sest krediidilepingu tüüp tuleb näidata nii loovutatud kui ka maha kantud nõuete puhul.

Punkti 4.4 (endine punkt 4.2) täiendatakse ja see sõnastatakse järgmiselt:

„Nõude summana näidatakse **identifikaatoritele** vastava nõude summa, mis aruandeperioodi jooksul **loovutati või** krediidiandja bilansist maha kanti. **Loovutatud või** maha kantud nõude summa näidatakse bilansilises väärtuses ilma nõudega seotud muude nõueteta (nt intressinõuded, viivised, sissenõudmiskulud jne) ja brutopõhimõttel (st ilma allahindluseta). Nõude summa näidatakse eurodes ümardatuna kahe komakohani.“ Täiendused on vajalikud, sest nõude summa tuleb näidata nii loovutatud kui ka maha kantud nõuete puhul.

Punktis 4.5 (endine punkt 4.3) asendatakse sõna „teises“ sõnaga „neljandas“ numeratsiooni muudatuste tõttu.

III. Määruse vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2014/17/EL elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingute kohta ning millega muudetakse direktiive 2008/48/EÜ ja 2013/36/EL ja määrust (EL) nr 1093/2010 (ELT L 60, 28.02.2014, lk 34–85).

IV. Määruse mõjud

Määruse eesmärk on tagada, et Finantsinspeksioonil on järelevalve teostamiseks vajalikud andmed. Kavandatavate muudatuste näol on tegemist järelevalveliste andmete täiendamisega, mis puudutab nõuete loovutamise temaatikat. Nõuete loovutamine omab olulist tähtsust krediidiportfelli kvaliteedi osas ja temaatika haakub ka vastutustundliku laenamise põhimõtete rakendamisega. Parandusega seoses võib aruandlussubjektidele kaasneda aruandlussüsteemide tarkvara arendustööde vajadus.

Finantsinspeksiooni andmetel oli 2019. aasta kolmanda kvartali lõpu seisuga krediidiandja tegevusluba 49 ettevõttel ja krediidivahendaja tegevusluba kaheksal ettevõttel. Lisaks neile tegutses erandi alusel 11 krediidiasutustega seotud ettevõtet.¹

V. Määruse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulusid ega tulusid.

VI. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 2020. aasta 1. aprillil.

VII. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks ja arvamuse avaldamiseks Justiitsministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Eesti Pangale, Finantsinspeksioonile, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile, MTÜ-le FinanceEstonia, Eesti Liisingühingute Liit MTÜ-le, Eesti Krediidihaldusfirmade Liidule, Eesti Pangaliidule, Eesti Hoiu-Laenuühistute Liidule, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioonile.

¹ Finantsinspeksioon, Krediidiandjate sektori III kvartali 2019. a ülevaade, kättesaadav: <https://www.fi.ee/et/publikatsioonid/krediidiandjate-sektori-iii-kvartali-2019-ulevaade>.